

Höstraps – utsädesmängd

Av Gunilla Larsson, Svensk Raps AB

Ska utsädesmängden vara olika om man sår en hybridsort eller en konventionell sort? I försöksserien har olika utsädesmängder, från 40-120 grobara frön/m², jämförts i konventionell och hybridsort. Årets skördenivå är hög oavsett om det är en hybrid eller konventionell sort. För båda sorttyperna gäller att högst utsädesmängd har i genomsnitt gett högst skörd. Övervintringen är sämst vid högsta utsädesmängden.

I försöksserien OS 212 har en hybridsort (Kronos eller Status) och en konventionell sort (Celsius eller Louise) jämförts vid tre olika utsädesmängder, 40, 80 och 120 grobara frön/m². Försöken har sätts med Väderstad Rapid för att så långt som möjligt efterlikna praktiken. Fyra försök läggs ut årligen. Placeringen har varit i Östergötland (E), Västergötland (R) och Skåne (M och L). 2004 har samtliga försök skördats. I tabell 1 redovisas årets försök och samtliga nio försöken som skördats under tre år.

**Tabell 1. Fröskörd och oljehalt i OS 212 (höstraps-utsädesmängd).
4 försök 2004 och 9 försök 2002-2004.**

Utsädesmängd	2004, 4 förs			2002-2004, 9 förs			
	Fröskörd kg/ha	Fröskörd Rel.tal	Oljehalt % (9% vh)	Fröskörd kg/ha	Fröskörd Rel.tal	Oljehalt % (9% vh)	Övervintr %
Hybrid							
40 grob frön/m ²	4338	100	43,4	4020	100	43,2	82
80 grob frön/m ²	4628	107	44,1	4112	102	43,4	85
120 grob frön/m ²	4673	108	43,9	4051	101	43,3	77
Konv.sort							
40 grob frön/m ²	3965	100	43,3	3832	100	43,2	87
80 grob frön/m ²	4220	106	43,7	3884	101	43,4	87
120 grob frön/m ²	4243	107	44,0	3894	102	43,3	80

Högst utsädesmängd – högst skörd

I genomsnitt för de tre åren är avkastningsskillnaden mellan hybrid och konventionell sort ca 5 %, vilket är något mindre än förväntat. Om man väljer att jämföra avkastningen vid de olika utsädesmängderna inom respektive sorttyp är det inte stor skillnad mellan de olika leden. I hybriden är det en liten fördel för utsädesmängden 80 grobara frön/m², medan det i den konventionella sorten en viss skördeökning för den högsta utsädesmängden. Övervintringen är för båda sorttyperna bäst vid en lägre utsädesmängd.

De försök som skördades 2004 visar en något annorlunda bild. Här har högst utsädesmängd gett högst skörd. För båda sorttyperna har det inte varit ett tillfredsställande plantbestånd i den lägsta utsädesmängden.

Hög utsädeskostnad

Utsädeskostnaden för hybridsorterna är betydligt högre än för de konventionella sorterna. Den rekommenderade utsädesmängden vid normal såtid är ca 70-80 grobara frön/m². Att så 120 grobara frön/m² innebär en ökad kostnad med ca 430 kr/ha. I tabell 2 har räknats fram ett netto/ha efter att utsädeskostnaden dragits bort. Det fröpris som använts i beräkningen är 1,90 kr/kg.

För hybridsorten innebär det att nettot är drygt 800 kr bättre vid den lägsta utsädesmängden jämfört med högsta. Det är inte lika stor skillnad i den konventionella sorten som har ett betydligt lägre utsädespris. Här skiljer det mindre än 200 kr i nettot mellan högst och lägst utsädesmängd.

Tabell 2. Odlingsnetto, 9 försök 2002-2004.

Utsädes- mängd	Fröskörd kg/ha	Fröskörd Rel.tal	Oljehalt %	Fröintäkt kr/ha	Utsädes- kostn kr/ha	Netto kr/ha	Netto Rel.tal
Hybrid							
40 grob frön/m ²	4338	100	43,2	8029	437	7592	100
80 grob frön/m ²	4628	107	43,4	8230	875	7355	97
120 grob frön/m ²	4673	108	43,3	8099	1312	6787	89
Konv.sort							
40 grob frön/m ²	3965	100	43,2	7652	164	7488	100
80 grob frön/m ²	4220	106	43,4	7779	328	7451	100
120 grob frön/m ²	4243	107	43,3	7790	493	7297	97